

[I. A. Hansen.]

og den er, at Danmark maa have et Forsvar, som kan bruges som Forsvar. Noget absolut Tal for den Styrke af Kombatanter og Skibe og andet Materiel, som Danmark maa have for at kunne værne sin Neutralitet effektivt, kan ikke opstilles, fordi ingen paa Forhaand kan vide, hvor stor en Styrke en eventuel Fjende vil møde med. Men man vil forlange, at Danmark paatager sig Forpligtelser med Hensyn til Hævdelsen af sin Neutralitet, der staar i rimeligt Forhold til de Ofre, som andre Medlemmer af Folkeforbundet paatager sig.

Og man kan ikke sige, at en aarlig Udskrivning til Vagtkorpset paa 1600 Mand og en Statsmarine paa 24 smaa Inspektions-skibe staar i noget rimeligt Forhold til Danmarks Befolkningsmængde paa ca. 3½ Million. Om et Forsvar af den Karakter, som her stilles op, vil jeg bruge en Vending af Afrustningsmanden Major Bratt: det vilde være en Svigten af Fællesskabets hellige Pligt.

Saaledes vilde det blive opfattet af Verden, og for en Ordning af den Beskaffenhed vil vi ikke tage noget Medansvar.

Parkov: Paa Vælgermøder i Foraaret forud for Valget den 24. April og ogsaa ved den Finanslovbehandling, der afsluttedes nu for kort Tid siden, ja, endogsaa i Dag er det hændet, at man har hørt den ærede Ordfører for Socialdemokratiet minde om, at Hr. J. C. Christensen i Slutningen af forrige Aarhundrede gik ind for, at Danmark ikke havde anden Pligt end den at konstatere vor Neutralitet, og at man heller ikke evnede mere.

Naar man overfor en Vælgerbefolkning paa Møder fremsætter en saadan Udtalelse, saa forekommer det mig, at man svigter det Ansvar, man har til at oplyse, til at retlede, og ikke til at vildlede, for man maatte ellers i umiddelbar Fortsættelse deraf sige: Ja, men det var den Gang — Hr. Christensen ændrede ganske den Opfattelse.

Hvis man nu havde gjort det ved alle Vælgermøderne, saa er jeg dog tilbøjelig til at tro, at en Del af de Vælgere, der hæftede sig ved dette, at J. C. Christensen sagde saadan og saadan, at vi kun kunde konstatere vor Neutralitet og ikke evnede mere, og derfor sluttede sig til dem, der nu gaar ind for det samme Synspunkt, at en Del af disse Vælgere, hvis de havde faaet at vide, at Christensen fuldstændigt ændrede sin Mening, dog derigennem vilde være blevet bragt til at tænke noget over deres Hand-

ling, forinden de paa Valgdagen afgav deres Stemme, som de gjorde.

Mere betimeligt end stadig at henvise til disse ældre Udtalelser af Hr. J. C. Christensen mener jeg derfor, det maa være at hæfte Opmærksomheden ved Kendsgemingerne af nyere Dato. Der er jo i saa Henseende mundtlige Udtalelser i Mængde, som bærer Vidnesbyrd om, hvorledes J. C. Christensens Standpunkt senere ændredes, og hvilken Forandring det senere undergik, men det vil formentlig være tilstrækkeligt at pege paa, at den af Venstre afgivne og ogsaa af Hr. J. C. Christensen underskrevne Betænkning under Behandlingen af Forslagene i Samlingen 1908—09 om vore Værn indeholdt følgende Udtalelse:

„Vort Land har en uafviselig Pligt til at værgе sit Territorium mod Neutralitetskrænkelser.“

Mon det nu ikke havde været ret og billigt, om de ærede Kandidater, som paa Vælgermøderne optraadte for deres Parti og benyttede sig af J. C. Christensens Udtalelser fra tidligere Tid, havde anført, hvorledes Forholdene var ændret, og at Hr. Christensen i Stedet for at omtale Pligten som kun omfattende at konstatere Neutraliteten nu gik ind for, at det var en Pligt til Værn, *til Værn*, mod Neutralitetskrænkelser.

Jeg tror nu — og det er vi vist alle enige om —, at Hr. J. C. Christensen ikke med noget let Sind gik med til denne Ændring af hans tidligere Standpunkt; der maatte ganske sikkert baade stærke og overbevisende Grunde til, for at han skulde skifte. Naar han gjorde det, saa maatte Grundene være tvingende, og som bekendt forelaa der ogsaa saadanne tvingende Grunde.

For at komme til Kendskab om Udlandets, særlig Tysklands, Stilling til Muligheden for, at Danmark under en europæisk Konflikt kunde forblive neutralt, lod Hr. J. C. Christensen en Officer, til hvem han havde Tillid, og en Officer, som senere kom til at indtage en meget betroet og ansvarsfuld Stilling i Krigsministeriet, gøre et Forsøg paa hos den daværende Chef for den tyske store Generalstab at faa Kendskab til dette Spørgsmaal, som jo var fundamentalt for hele Danmarks Fremtid.

Og hvilken Besked fik han? Der foreligger Udtalelser i saa Henseende, og de er samlet i et lille Hæfte, som er tilgængeligt for Offentligheden, men den Udtalelse, som tilstrækkeligt og mest tydeligt tilkendegiver, hvorledes man dernede saa paa Danmarks Stilling, var den, at Danmark maatte